

SOME CONSIDERATIONS REGARDING THE NOTIFICATION OF THE HIGH COURT OF CASSATION AND JUSTICE TO DELIVER A PRIOR DECISION FOR THE SETTLEMENT OF A LEGAL PROBLEM

Licuța Petria, Assist. Prof., PhD, "Constantin Brâncoveanu" University of Pitești

Abstract: The notification procedure in view of a preliminary ruling may only be initiated if the requirements of admissibility regulated by the legislator in art. 519 from the New Code of Civil Procedure are cumulatively met. The provisions of art. 519 and following from the Code of Civil Procedure in force entail that the mechanism unifying legal practice may only be used if the matter of law that requires clarification leads to the settlement of the case on the substance, from the point of view of settling the legal relation representing the object of the trial. Consequently, the notification concerning the preliminary ruling for the settlement of an issue of law is only admissible if there is a close connection between the matter of law that requires clarification and the object of the case presented for judgment.

Keywords: law court, trial, matter of law, preliminary ruling, issue of law.

1.Elemente introductive

Noul Cod de procedură civilă reglementează unele instituții procedurale noi, precum sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, contestația privind tergiversarea procesului (art.522-526) și unele proceduri speciale prevăzute pentru prima dată în legislația română respectiv, procedura cu privire la cererile de valoare redusă (art.1025-1032) procedura de evacuare din imobilele folosite sau ocupate fără drept (art.1033-1048), procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii (art.1049-1052).

Procedura pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, este prevăzută de către legiuitorul român în Codul de procedură civilă, Cartea a II- a, Procedura contencioasă, Titlul III., Cap.II., art.519-521¹. Mecanismul de unificare a practicii judiciare, este de un real folos instanțelor de judecată, întrucât acestea au posibilitatea să solicite Înaltei Curți de Casație și Justiție atunci când este cazul și sunt îndeplinite condițiile impuse de către legiuitorul român, pronunțarea unei hotărâri prealabile, pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a unor prevederi legale, care au o strânsă legătură cu pretenția concretă ce formează obiectul cererii de chemare în judecată.

Clarificarea problemei de drept de care depinde soluționarea cauzei deduse judecății, elimină posibilitatea interpretării și aplicării eronate a chestiunii de drept ce necesită lămuriri, de către instanța investită cu soluționarea acțiunii, fapt ce duce la o rezolvare corectă a acesteia.

Sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, poate fi făcută numai de către un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel, sau al tribunalului care soluționează cauza în ultimă instanță. Competența de soluționare a sesizării aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

¹ Legea nr.134/2010, privind Codul de procedură civilă, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.545 din 3 august 2012;

2. Condiții de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Procedura de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, poate fi declanșată în situația în care sunt îndeplinite cumulativ, cerințele prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă care stipulează că *“Dacă în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”*.

Din redactarea concretă a textului de lege enunțat, reiese că legiuitorul roman, a instituit în mod expres și limitativ, mai multe cerințe de admisibilitate, în vederea declanșării procedurii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, care să lămurească o problemă de drept de a cărei clarificare depinde soluționarea pe fond a cauzei.

Cerințele prevăzute de art.519 din Codul de procedură civilă trebuie să fie îndeplinite cumulativ și vizează următoarele aspecte:

- a) să existe o cauză aflată în curs de soluționare;
- b) sesizarea să fie făcută de un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel, sau al tribunalului;
- c) instanța care dorește obținerea unei hotărâri prealabile, să fie investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;
- d) problema de drept a cărei lămurire se solicită, să fie în strânsă legătură cu fondul cauzei (obiectul acțiunii civile);
- e) problema de drept ce necesită clarificări, să fie nouă;
- f) asupra chestiunii de drept, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a mai statuat printr-o altă hotărâre;
- g) problema de drept ce necesită lămuriri nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare;

Ca atare, pentru deslegarea modului de interpretare și aplicare a unor dispoziții legale printr-o hotărâre prealabilă ce urmează a fi pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, trebuie îndeplinite cumulativ, condițiile prezentate mai sus. Lipsa unei singure cerințe, conduce la respingerea sesizării ca inadmisibilă.

Scopul pronunțării unei hotărâri prealabile este acela de a obține din partea instanței supreme o soluție certă, ce vizează modul de interpretare a unei dispoziții legale care nu este suficient de clară pentru a fi aplicată la o speță concretă și de a cărei lămurire depinde soluționarea corectă a fondului cauzei.

Prin urmare, pentru obținerea unei hotărâri prealabile, nu este suficientă numai sesizarea instanței supreme, ci este necesar ca sesizarea să fie raportată la cerințele impuse de prevederile art.519 din Codul de procedură civilă, respectiv să se constate că există o cauză în curs de soluționare, sesizarea să fie făcută de instanța competentă, instanța care face sesizarea să soluționeze cauza în ultimă instanță, problema de drept să fie nouă, asupra ei instanța supremă să nu fi statuat, să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar soluționarea fondului cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept.

Dacă sunt îndeplinite toate aceste cerințe, sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile este admisibilă. În cele ce urmează, vom analiza în mod succint aceste cerințe.

O primă cerință, vizează instanța competentă să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție.

Din analiza prevederilor art.519 din Codul de procedură civilă, reiese că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, poate fi făcută numai de către un complet de judecată al instanței supreme, al curții de apel sau al tribunalului. Întrucât legiuitorul a menționat în mod expres instanțele care au dreptul de a face sesizarea legală, rezultă că judecătoria nu poate proceda la sesizarea Înaltei Curte de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, această calitate fiind atribuită numai instanțelor nominalizate în textul de lege, aspect sesizat în mod corect și de doctrină.

Se poate observa însă, că nu este suficientă numai competența uneia dintre cele trei instanțe menționate, ci trebuie ca acestea să judece cauza în ultimă instanță.

Ca atare, sesizarea nu poate fi formulată în cazul în care aceste instanțe judecă litigiul în primă instanță, întrucât legiuitorul român, exclude această situație. Astfel, sesizarea nu poate fi formulată de un complet care soluționează cauza în fond, dacă hotărârea este supusă, după caz, căii de atac a apelului sau recursului, și nici de un complet care soluționează cauza în apel, dacă hotărârea poate fi atacată cu recurs, întrucât legiuitorul precizează în mod expres faza judecării în care se poate sesiza instanța supremă.

Prin urmare, în cazul în care necesitatea lămuririi chestiunii de drept intervine în faza judecării în primă instanță, respectiv în primă și ultimă instanță, clarificarea problemei de drept ce comportă discuții, revine instanței investite cu soluționarea cauzei, eventualele erori de interpretare și/sau de aplicare, putând fi înlăturate în calea de atac dacă ea există.

O altă cerință prevăzută de textul de lege analizat, este cea care vizează caracterul de noutate al problemei de drept ce necesită lămuriri. Din analiza textului prevăzut de art.519 din Codul de procedură civilă, se poate observa că acesta nu reglementează și criteriile în raport de care chestiunea de drept poate fi apreciată ca fiind nouă și prin urmare, sarcina clarificării acestui aspect, revine instanței supreme cu ocazia analizării condițiilor de admisibilitate a sesizării².

Această cerință trebuie avută însă în vedere în primul rând, de completul care formulează sesizarea, întrucât neîndeplinirea ei, conduce la respingerea cereii ca inadmisibilă.

Din redactarea concretă a textului de lege analizat, reiese că o problemă de drept este nouă, dacă nu a constituit obiectul unor dezbateri la nivelul instanțelor de judecată, care s-au pronunțat asupra acesteia, chiar dacă există divergență de păreri. Noutatea problemei de drept are în vedere faptul că acea chestiune nu a mai fost rezolvată de instanțele de judecată.

Cu privire la caracterul de noutate al chestiunii de drept, instanța supremă a statuat printre altele că acesta *”se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanței în urma unei interpretări adecvate, iar opiniile jurisprudențiale izolate sau cele pur subiective nu pot constitui temei declanșator al mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile”*³.

Soluția instanței supreme este logică, întrucât nu poate fi considerată ca fiind nouă, o problemă de drept care a constituit deja obiectul unor divergențe și care a primit o rezolvare din partea instanțelor.

² A se vedea Decizia nr.1 din 17.02.2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 9.04.2014; Decizia nr.2 din 17.02.2014, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.257 din 09.04.2014; Decizia nr.4 din 14.04.2014, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.437 din 16.06.2014

³ A se vedea Decizia nr.3 din 14.04.2014, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.437 din 16.06.2014

Ca și recursul în interesul legii⁴ procedura pronunțării unei hotărâri prealabile, are rolul de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor legale, de către instanțele de judecată. Ambele instituții juridice sunt mecanisme juridice menite să asigure unificarea practicii judiciare. Aceste proceduri, prezintă însă și unele elemente de diferențiere care se desprind cu claritate din dispozițiile legale care le reglementează. În doctrina anterioară intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, s-a arătat că recursul în interesul legii ”are ca scop realizarea unei jurisprudențe unitare, pe întreg teritoriul țării”⁵.

Un reputat doctrinar, susținea cu privire la recursul în interesul legii că ”obiectul principal al acestui act nu este interpretarea ci aplicarea normei corespunzătoare la situația concretă”⁶.

Așa cum rezultă din reglementarea sa actuală, recursul în interesul legii, are rolul de a ”asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești”, Înalta Curte de Casație și Justiție în sarcina căreia intră soluționarea acestuia, pronunțându-se numai asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești. Prin urmare, recursul în interesul legii are drept scop, înlăturarea unei practici neunitare intervenită la nivelul instanțelor judecătorești, care s-au pronunțat în mod diferit asupra unor probleme de drept (control a postiori).

Spre deosebire de recursul în interesul legii, procedura pronunțării unei hotărâri prealabile are scopul de a preveni (preîntâmpina) o practică neunitară a instanțelor de judecată în interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale (control a priori).Astfel, dacă în cazul recursului în interesul legii se înlătură o practică neunitară creată la nivelul instanțelor de judecată, în cazul hotărârii prealabile, se elimină posibilitatea creerii unei practici neunitare cu privire la o problemă de drept.

Ca atare, în condițiile în care există deja o practică neunitară la nivelul instanțelor de judecată cu privire la o anumită problemă de drept, se poate uza de prevederile care reglementează recursul în interesul legii, dacă sunt îndeplinite cerințele prevăzute de lege, neputându-se apela la procedura pronunțării unei hotărâri prealabile, întrucât problemei de drept în discuție îi lipsește caracterul de noutate, aceasta primind deja o rezolvare din partea instanțelor de judecată.

O altă condiție esențială de admisibilitate a sesizării instanței supreme pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile care a făcut obiectul doctrinei, vizează existența unei legături între problema de drept ce trebuie lămurită și fondul cauzei deduse judecării.

Cu privire la acest aspect, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că ”admisibilitatea procedurii prealabile, indiferent dacă privește o normă de drept material sau o normă de drept procesual, este condiționată de împrejurarea că interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei”⁷.

Pornind de la acest aspect, în aceeași decizie, instanța supremă a statuat că ”hotărârea pronunțată în cadrul regulatorului de competență nu soluționează fondul cauzei ci doar un incident procedural în care se stabilește care din cele două instanțe va trebui să judece

⁴ Recursul în interesul legii a fost introdus în Codul de procedură civilă prin Legea nr.59/1993 și este reglementat în prezent de art.514-518

⁵ Ioan Leș, Tratat de drept procesual civil, Editura ALL Beck, București 2001, p.645

⁶ Ioan Deleanu, Procedură civilă II, Editura Servo-Sat, Arad,1998, p.483

⁷ A se vedea Decizia nr.1 din 18 noiembrie 2013, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.43 din 20 ianuarie 2014

potrivit dispozițiilor legale, iar sesizarea pentru stabilirea competenței nu reprezintă o chestiune de drept de care să depindă soluționarea pe fond a cauzei”⁸.

Având în vedere prevederile art.519 din Codul de procedură civilă care stipulează în mod expres condițiile de admisibilitate a sesizării formulate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, considerăm și noi că sesizarea care are ca obiect determinarea instanței competente teritorial să judece cererea de incuviințare a executării silite imobiliare, este inadmisibilă, întrucât instanța competentă să pronunțe hotărârea în cadrul regulatorului de competență nu soluționează fondul cauzei ci doar conflictul de competență dintre instanțe, care este un incident procedural ce nu vizează fondul acțiunii.

Așa cum deja s-a subliniat, scopul pronunțării unei hotărâri prealabile este acela de a se obține o soluție din partea instanței supreme care să permită soluționarea pe fond a cauzei de către instanța care a făcut sesizarea și care a fost investită cu soluționarea litigiului.

Dacă lămurirea normei care necesită clarificări nu determină soluționarea pe fond a cauzei, procedura pronunțării unei hotărâri prealabile nu poate fi utilizată, întrucât sesizarea va fi respinsă ca inadmisibilă.

Cerința ce vizează lipsa unei statuări a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la chestiunea de drept și cea referitoare la faptul că problema de drept nu trebuie să facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, nu ridică probleme de interpretare și aplicare. Pentru a cunoaște aceste lucruri, judecătorul trebuie să verifice cu multă atenție aceste aspecte, pentru că o verificare superficială poate atrage neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a sesizării.

Referitor la cerința lipsei unei statuări a Înaltei Curți de Casație și Justiție, considerăm că aceasta putea să lipsească, întrucât este legată de caracterul de noutate al chestiunii de drept puse în discuție și ca atare, această cerință nu ar fi îndeplinită dacă instanța supremă s-ar fi pronunțat asupra ei, iar neîndeplinirea caracterului de noutate ar duce automat la respingerea sesizării ca inadmisibilă.

Cu toate acestea, apreciem că prin menționarea expresă a acestei condiții, se evită sesizarea inutilă a Înaltei Curți de Casație și Justiție care este supraaglomerată cu litigii și totodată se elimină tergiversarea soluționării fondului cauzei.

Prin urmare, instanța de judecată competentă, trebuie să recurgă la acest mecanism procedural, numai în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ cerințele prevăzute de art.519 Cod procedură civilă, întrucât în caz contrar demersul este inutil, sesizarea fiind respinsă ca inadmisibilă. Utilizarea nejustificată a acestui mecanism procedural de unificare a practicii judiciare duce așa cum deja am subliniat nu numai la aglomerarea instanței supreme și la respingerea sesizării, ci și la tergiversarea soluționării fondului cauzei, ceea ce nu este benefic nici pentru instanțe și nici pentru părți.

În ceea ce privește condiția ca problema de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, apreciem că și aceasta este strâns legată de cerința ce vizează caracterul de noutate al chestiunii de drept ce trebuie lămurită, ori dacă problema de drept a primit o rezolvare din partea instanțelor de judecată chiar dacă soluțiile sunt neunitare, considerăm că indiferent dacă s-a formulat sau nu la recurs în interesul legii, nu se poate apela la procedura pronunțării unei hotărâri prealabile, întrucât se pierde caracterul de noutate al chestiunii de drept.

Referirea leguitorului în art.520 alin.(9) din Codul de procedură civilă, la faptul că o chestiune de drept nu a fost dezlegată unitar în practica instanțelor, nu poate duce așa cum s-a

⁸ Pentru un punct de vedere contrar, a se vedea Aurelia Cotuțiu, Notă la Decizia nr.1 din 18 noiembrie 2013, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în Dreptul nr.6/2014, pp.214-218

arătat și în doctrină la schimbarea sau completarea condițiilor de admisibilitate prevăzute în mod expres și limitativ din punctul nostru de vedere, în art.519 din Codul de procedură civilă, întrucât așa cum s-a mai menționat, în cazul unei practici neunitare a instanțelor de judecată, înlăturarea acesteia se face numai pe calea recursului în interesul legii și nu pe calea pronunțării unei hotărâri prealabile, care are rolul de a preîntâmpina crearea unei practici neunitare la nivelul instanțelor de judecată.

Apreciem că formularea utilizată în articolul 520 alin.(9) din Codul de procedură civilă, reprezintă o scăpare a legiuitorului care nu a corelat dispozițiile acestui articol cu cele ale art.519, întrucât din redactarea concretă a art.520 alin.(9) reiese faptul că acesta reglementează doar modul de alcătuire al completului de judecată competent să soluționeze sesizarea.

Cu privire la acest aspect, în doctrină s-a arătat în mod corect faptul că referirea la *o chestiune de drept ce nu a fost dezlegată unitar în practica instanțelor*, interesează „*exclusiv formarea completului de judecată*”⁹. De altfel, prevederile art.519 alin. (9) din Codul de procedură civilă, nu pot fi analizate și interpretate separat de prevederile alin.(6), (7) și (8) ale art.519 care se referă la modul de alcătuire al completului de judecată ce urmează să soluționeze sesizarea.

Dispozițiile art.519 alin.(9) stabilesc procedura ce trebuie urmată cu privire la stabilirea completului de judecată, în situația în care la Înalta Curte de Casație și Justiție nu există o secție corespunzătoare celei în fața căreia s-a ridicat problema de drept ce trebuie lămurită și ca atare nu se poate considera că referirea legiuitorului la *o chestiune de drept ce nu a fost dezlegată unitar în practica instanțelor*, schimbă sau completează condițiile de admisibilitate stabilite de art.519 Cod procedură civilă, întrucât dispozițiile care reglementează recursul în interesul legii, ar rămâne fără efect.

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, se face de completul de judecată competent, dacă sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute la art.519 din Codul de procedură civilă, prin încheiere, care nu este supusă nici unei căi de atac.

Instanța în fața căreia s-a ivit problema de drept ce necesită lămuriri, pune în discuția părților admisibilitatea sesizării instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru lămurirea modului de interpretare și aplicare a prevederilor legale ce necesită clarificări fără de care nu s-ar putea realiza soluționarea corectă a cauzei deduse judecătii.

Sesizarea instanței supreme poate avea ca obiect numai o chestiune de drept de a cărei clarificare depinde soluționarea pe fond a cauzei deduse judecătii, întrucât prin pronunțarea unei hotărâri prealabile nu se urmărește obținerea unei soluții asupra fondului cauzei.ci numai lămurirea unei probleme de drept fără de care soluționarea litigiului nu s-ar putea face în mod corespunzător.

Încheierea de sesizare a instanței supreme, va cuprinde argumentele care susțin admisibilitatea sesizării, punctul de vedere al completului de judecată în fața căruia s-a ridicat problema de drept ce necesită lămuriri, punctul de vedere al părților, datele părților sau ale reprezentanților acestora, pentru a se putea îndeplini procedura de comunicare a raportului asupra chestiunii de drept supuse judecătii.

Încheierea de sesizare, se înaintează cu adresă Înaltei Curți de Casație și Justiție, care urmează să se pronunțe asupra acesteia în condițiile prevăzute de art. 520-521 din Codul de procedură civilă.

⁹ Viorel Mihai Ciobanu, Traian Cornel Briciu, Claudiu Constantin Dinu, Drept procesual civil, Drept execuțional civil, Arbitraj, Drept notarial, Editura Național, București 2013, p.215

Din prevederile art.520 alin.(2) din Codul de procedură civilă reiese faptul că formularea cererii de pronunțare a unei hotărâri prealabile, are ca efect suspendarea judecării cauzei până la momentul la care instanța supremă se pronunță asupra chestiunii de drept. Ca atare, prin încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanța competentă va dispune și suspendarea soluționării cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea problemei de drept.

Conform prevederilor art.520 alin.(3) din Codul de procedură civilă, *după înregistrarea cauzei la Înalta Curte de Casație și Justiție, încheierea de sesizare se publică pe pagina de internet a acestei instanțe*. Apreciem că publicarea încheierii de sesizare, are rolul de informa celelalte instanțe de judecată cu privire la problemele de drept ce comportă discuții privitoare la modul de interpretare și aplicare și de a căror lămurire depinde soluționarea corectă a litigiilor deduse judecării.

De subliniat este și faptul că legiuitorul dă posibilitatea instanțelor de judecată de a suspenda cauzele similare aflate pe rolul lor, până la soluționarea sesizării. Norma prevăzută de art.520 alin.(4) din Codul de procedură civilă care permite suspendarea cauzelor similare are, un caracter dispozitiv, astfel că suspendarea rămâne la aprecierea instanței investite cu soluționarea litigiului.

Considerăm că pentru bunul mers al justiției, atunci când instanța supremă a fost sesizată cu privire la dezlegarea unei chestiuni de drept, suspendarea cauzelor similare este absolut necesară, întrucât se evită pronunțarea unor hotărâri nelegale.

Asupra sesizării, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se pronunță prin decizie, numai cu privire la problema de drept ce necesită clarificări și nu asupra altor aspecte ce vizează fondul cauzei. Conform prevederilor art.521 alin.(3) din Codul de procedură civilă, dezlegarea dată chestiunilor problemelor de drept, este obligatorie pentru instanța care a solicitat dezlegarea de la data pronunțării deciziei. Pentru celelalte instanțe de judecată, dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

3. Caracterul procedurii hotărârii prealabile

Din redactarea concretă a art.519 din Codul de procedură civilă, reiese așa cum deja am mai subliniat, că sesizarea instanței supreme poate fi făcută numai de un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al unui tribunal.

Nu reiese însă din textul de lege dacă sesizarea poate fi făcută și la cererea părții interesate. Având în vedere faptul că instanța competentă să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție este cea care apreciază dacă se impune sau nu obținerea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept, aceasta poate analiza cererea formulată de partea interesată și prin raportarea acesteia la dispozițiile art.519 din Codul de procedură civilă, poate proceda la sesizarea instanței supreme. Prin urmare, considerăm că sesizarea instanței supreme pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în vederea dezlegării unei chestiuni de drept, poate fi făcută de instanța competentă și la cererea părții interesate dacă sunt îndeplinite cumulativ cerințele prevăzute de lege.

Referitor la caracterul obligatoriu sau facultativ al procedurii hotărârii prealabile, din prevederile legale analizate, reiese că procedura are caracter facultativ și nu obligatoriu, întrucât legiuitorul prevede faptul că instanța competentă „*va putea*” solicita instanței supreme pronunțarea unei hotărâri prealabile..

Prin urmare, norma de drept prevăzută de art.519 din Codul de procedură civilă, nu are caracter imperativ ci dispozitiv, sesizarea instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, fiind lăsată la aprecierea completului de judecată competent.

Apreciem că norma de drept ar trebui să aibă caracter imperativ, întrucât prin lămurirea problemei de drept care are legătură cu fondul cauzei deduse judecății, se evită interpretarea și aplicarea eronată a dispoziției legale de a cărei clarificare depinde soluționarea pe fond a cauzei și se preîntâmpină o practică neunitară a instanțelor judecătorești.

4. CONCLUZII

Mecanismul de unificare a practicii judiciare prevăzut de art.519 și următoarele din Codul de procedură civilă, poate fi utilizat numai dacă sunt îndeplinite cumulativ cerințele de admisibilitate prevăzute în mod expres și limitativ de către legiuitorul român.

Apreciem că atunci când în desfășurarea procesului civil, instanța de judecată constată existența unor chestiuni de drept care ridică probleme de interpretare și aplicare, trebuie sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile. Se impune însă ca instanța de judecată competentă, să analizeze cu multă atenție îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a sesizării pentru a se evita utilizarea inutilă a acestui mecanism de unificare a practicii judiciare și toate consecințele negative ce decurg din aceasta.

Condiția de admisibilitate care poate ridica probleme de aplicare, o reprezintă noutatea chestiunii de drept ce comportă discuții. Pentru ca această condiție să fie îndeplinită, trebuie ca judecătorul să verifice cumultă atenție dacă problema de drept a făcut sau nu obiectul practicii judiciare și numai atunci când este ferm convins că cerința este îndeplinită și sunt realizate și celelalte condiții de admisibilitate prevăzute de art.519 din Codul de procedură civilă, poate proceda la sesizarea instanței supreme pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile de care trebuie să țină cont la soluționarea fondului cauzei.

Ca și recursul în interesul legii, procedura hotărârii prealabile are scopul de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor legale de către instanțele judecătorești.

Spre deosebire de recursul în interesul legii care are drept scop înlăturarea unei practici neunitare a instanțelor judecătorești cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale, procedura pronunțării hotărârii prealabile are rolul de a preveni crearea unei practici neunitare a instanțelor de judecată, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ciobanu, Viorel Mihai, Briciu, Traian Cornel, Dinu, Claudiu Constantin Drept procesual civil, Drept execuțional civil, Drept notarial, Editura Național, București, 2013
2. Cotuțiu, Aurelia, Notă la Decizia nr.1 din 18 noiembrie 2013, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în Dreptul nr.6/2014, pp.214-218
3. Deleanu, Ion, Procedură civilă II, Editura Servo-Sat, Arad, 1998
4. Leș, Ioan, Tratat de Drept procesual civil, Editura ALL Beck, București, 2001
5. Decizia nr.1 din 18 noiembrie 2013, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.43 din 20 ianuarie 2014
6. Decizia nr.1 din 17.02. 2014, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept , publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 09.04.2014
7. Decizia nr.2 din din 17.02.2014, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.257 din 09.04.2014
8. Decizia nr.3 din 14.04.2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.437 din 16.06.2014

9. Decizia nr.4 din 14.04.2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.437 din 16.06.2014

10. Legea nr.134 / 2010, privind Codul de procedura civilă republicată în Monitorul Oficial al României nr.545 din 03 august 2012 cu modificările și completările ulterioare